

e-mail: svelte@ukr.net

**Поддубний Владимир Антонович,**

д.т.н., професор, професор кафедри технології та організації ресторанного господарства ГВУЗ Київський національний торговельно-економічний університет

e-mail: profpod@ukr.net

**Стадник Игорь Ярославович,**

д.т.н., професор, професор кафедри пищевих біотехнологій та хімії Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

e-mail: igorstadnykk@gmail.com

**Data about the authors**

**Svitlana Krasnozhon,**

candidate of economics, associate professor of department of corporate finance and controlling Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman  
e-mail: svelte@ukr.net

**Volodimir Piddubniy,**

doctor of engineering, professor, professor department of technology and organization of Restaurant Industry Kyiv National Trade and Economics University

e-mail: profpod@ukr.net

**Igor Stadnyk,**

doctor of engineering, professor, professor department of food biotechnology and chemistry Ternopil Ivan Puluj National Technical University

e-mail: igorstadnykk@gmail.com

<http://doi.org/10.5281/zenodo.3886649>

МУСИЄНКО В.Д.,

ЖУК Н.В.

## Вибір методу оцінки вартості виробничої потужності промислового підприємства на засадах інноваційного розвитку

*В статті розглядається проблема оцінювання вартості виробничої потужності підприємства, яка передбачає врахування взаємозв'язку величини і рівня використання виробничих потужностей на сучасних підприємствах з витратами на виробничі ресурси.*

*Проаналізовано основні показники ліквідності та рентабельності на прикладі ПРАТ «ЦГЗК» та обрано найоптимальніший метод оцінки виробничої потужності серед запропонованих.*

**Ключові слова:** методи оцінки вартості, виробнича потужність, інноваційний розвиток, стратегії розвитку, продуктивність, ліквідність.

МУСИЄНКО В.Д.,

ЖУК Н.В.

## Выбор метода оценки производственной мощности промышленного предприятия на принципах инновационного развития

*В статье рассматривается проблема оценки стоимости производственной мощности предприятия, которая предусматривает учет взаимосвязи величины и уровня использования производственных мощностей на современных предприятиях с расходами на производственные ресурсы.*

*Проанализировано основные показатели ликвидности и рентабельности на примере ЧАО «ЦГОК» был избран самый оптимальный метод оценки производственной мощности среди предложенных.*

**Ключевые слова:** методы оценки стоимости, производственная мощность, инновационное развитие, стратегии развития, продуктивность, ликвидность.

MUSIENKO V.D.,

ZHUK N.V.

## Selection of the method of evaluating the production capacity of industrial enterprises on the principles of innovative development

*The article deals with the problem of estimating the cost of production capacity of an enterprise and*

*industries, which involves taking into account the relationship of the magnitude and level of utilization of production capacity at modern pidpriyemstva with the cost of production resources.*

*The main indicators of liquidity and profitability are analyzed on the example of JSC «CMPP» and the most optimal method of estimation of production capacity among the proposed ones is selected.*

**Keywords:** *cost estimation methods, production capacity, innovative development, development strategies, fixed assets, liquidity.*

**Постановка проблеми.** Головним завданням розвитку економіки України на сучасному етапі є забезпечення сталого економічного зростання країни. У його здійсненні важливе значення має промисловість як інвестиційна сфера, яка впливає на інтенсивний розвиток інших галузей та виробництв. Відповідно особливої актуальності набуває проблема підвищення ефективності використання виробничого потенціалу промисловості та її виробничих потужностей як елемента цього потенціалу [1]. Успішне вирішення цієї проблеми потребує посилення економічних методів управління процесами створення і використання виробничих потужностей підприємств і галузей народного господарства. Такі обставини залишають гострою потребу створення економічного механізму формування та оцінювання вартості потужності підприємств і галузей промисловості, яка передбачає врахування взаємозв'язку величини і рівня використання виробничих потужностей з витратами на виробничі ресурси [2].

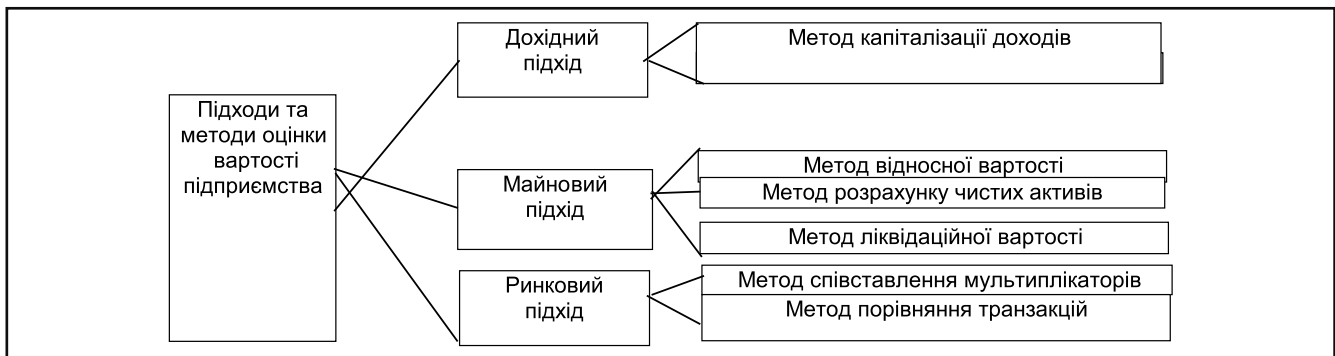
**Аналіз досліджень та публікацій з проблеми.** Дослідженню питань, пов'язаних з обґрунтуванням, плануванням і аналізом рівня використання виробничої потужності, оціненню її вартості, резервами поліпшення її використання на підприємствах і в галузях, присвячені праці багатьох учених, серед яких: І. Швець, Й. Петрович, П. Круш, О. Мендрул, Я. Маркус, Т. Момот, В. Панков, С. Поліщук, Р. Атаманчук, А. Федонін, Г. Швиданенко, Л. Ітін, М. Возна, Г. Глинська, М. Корягін, Т. Коумпланд, К. Редченко, Н. Сімонова, Т. Сичов. Дослідження науковців пов'язані переважно з обґрунтуванням виробничої потужності у стабільних умовах виробництва або на підприємствах, які тривалий час виготовляють продукцію з незмінними технічними та споживчими якостями, але за умови інноваційного розвитку, коли замінюється обладнання та змінюються технології виробництва, зростає виробнича потужність, разом з якою витрати на придбання обладнання і впровадження стратегій інноваційного розвитку [3].

**Виклад основного матеріалу.** Результативність аналітичного оцінювання вартості багато в чому залежить не стільки від організації і практичного її проведення, скільки від обґрунтування систем показників, за допомогою яких можна визначити рівень використання виробничих потужностей. При цьому важливе значення має розроблення методів розрахунку показників, а також способів визначення нормативних значень кожного з показників. Під системою показників варто розуміти їх взаємопов'язану сукупність, за допомогою якої забезпечується комплексне кількісне оцінювання вартості і виявлення резервів поліпшення інтенсивного використання виробничих потужностей. З метою вироблення уніфікованих підходів до методології та порядку проведення оцінювання в 1982 р. був створений Міжнародний комітет зі стандартів оцінки вартості майна (TIA VSC), яким розроблено ряд стандартів оцінювання (МСО). Необхідність оцінки вартості підприємства (оцінки вартості бізнесу) зумовлена процесом реформування економіки та приватизацією підприємств [4]. Основною метою проведення оцінки вартості підприємства є розроблення ефективної діючої системи управління вартістю підприємства. На думку Н. В. Васнюк, управління вартістю підприємства – це система методів впливу на внутрішні фактори підприємства й опосередковано на фактори зовнішнього середовища з метою забезпечення його динамічного розвитку, підвищення стійкості в зовнішньому середовищі, інвестиційної привабливості за допомогою досягнення зростання його вартості.

Для визначення оцінки вартості виробничої потужності підприємства, оборемо найбільш оптимальний метод. Усі методи та підходи оцінки вартості підприємства наведено на рисунку 1.

Для оцінки вартості виробничої потужності на ПРАТ «ЦГЗК» було обрано метод оцінки ліквідаційної вартості.

При визначенні ліквідаційної вартості розрізняють три види ліквідації:



**Рисунок 1. Методи та підходи оцінки вартості підприємства**

1) упорядкована ліквідація – розпродаж активів протягом розумного періоду, щоб можна було отримати максимальні суми від продажу активів. Для найменш ліквідної нерухомості підприємства цей період становить близько двох років. Він включає час підготовки активів до продажу, час доведення інформації про продаж до потенційних покупців, час на обдумування рішення про купівлю та акумулювання фінансових коштів для покупки, саме придбання, перевезення і т.п.;

2) примусова ліквідація означає, що активи розпродаються настільки швидко, наскільки це можливо, часто одночасно і на одному аукціоні;

ліквідація з припиненням існування активів підприємства розраховується у разі, коли активи підприємства не розпродаються, а списуються і знищуються, а на даному місці будується нове підприємство, що дає значний економічний або соціальний ефект. Вартість підприємства в цьому випадку є від'ємною величиною, оскільки потрібні певні витрати на ліквідацію активів.

Розрахуємо та проаналізуємо основні показники ліквідності та рентабельності ПРАТ «ЦГЗК» в табл. 1.

На підставі виконаних розрахунків та аналізу ліквідності (платоспроможності) бачимо, що можливості підприємства щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами є достатньо великими (значення коефіцієнта поточної ліквідності перевищує 0,6 для всіх років).

Оцінивши показники рентабельності, можемо зазначити, що рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності у 2018 році значно збільшився порівняно з 2016 роком, що свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємства.

Отже, за результатами проведеного аналізу було виявлено позитивні зміни у складі показників фінансової стійкості ПРАТ «ЦГЗК» протягом 2018 року (порівняно з 2016 роком) [5, 6, 7].

Такі висновки супроводжуються тим, що проектна потужність виробництва повністю відповідає виробничій. Це видно з табл. 2.

Таблиця 2 Співставлення проектної та виробничої потужностей з видобутку та виробництва основних видів продукції на ПРАТ «ЦГЗК» за 2016, 2017 та 2018 роки

**Таблиця 1. Фінансові показники ПРАТ «ЦГЗК» за 2016 – 2018 роки**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
	2016	2017	2018	2017 від 2016	2018 від 2017
Коеф. ліквідності поточної	1,099	1,262	1,301	0,163	0,039
Коеф. ліквідності швидкої	1,040	1,178	1,224	0,138	0,046
Коеф. ліквідності абсолютної	0,374	0,069	0,022	-0,305	-0,047
Рентаб. активів за приб. від звичайної діяльності	6,861%	16,541%	18,143%	9,680%	1,602%
Рентаб. капіталу (активів) за чистим прибутком	10,533%	31,242%	25,253%	20,709%	-5,989%
Рентаб. власного капіталу	11,256%	33,927%	3,588%	22,671%	-30,339%
Рентаб. виробничих фондів	50,711%	10,584%	29,938%	-40,127%	19,354%
Рентаб. реалізованої продукції за прибутком реалізації	21,461%	44,884%	31,827%	23,423%	-13,057%

**Таблиця 2. Співставлення проектної та виробничої потужностей з видобутку та виробництва основних видів продукції на ПРАТ «ЦГЗК» за 2016, 2017 та 2018 роки**

Показники	Проектна виробнича потужність	Поточна виробнича потужність
<b>2016 рік</b>		
Видобуток руди, млн. т	28	28
Виробництво концентрату, млн. т	5,0	6
Виробництво окатків, млн. т	2,1	2,2
<b>2017 рік</b>		
Видобуток руди, млн.т	28	28
Виробництво концентрату, млн.т	4,7	4,7
Виробництво окотишів, млн.т	2,1	2,1
<b>2018 рік</b>		
Видобуток руди, млн.т	27	28
Виробництво концентрату, млн.т	4,9	4,9
Виробництво окотишів, млн.т	2,2	2,2

Виходячи з зазначених в таблицях показників, можемо зробити висновок, що за період 2016–2018 років підприємство повністю використало свою виробничу потужність. За результатом проведення такого аналізу можна судити про правильність вибору провідних ланок, за якими прийнято потужність підприємства. На рисунку 2 показано середню поточну виробничу потужність за 3 роки.

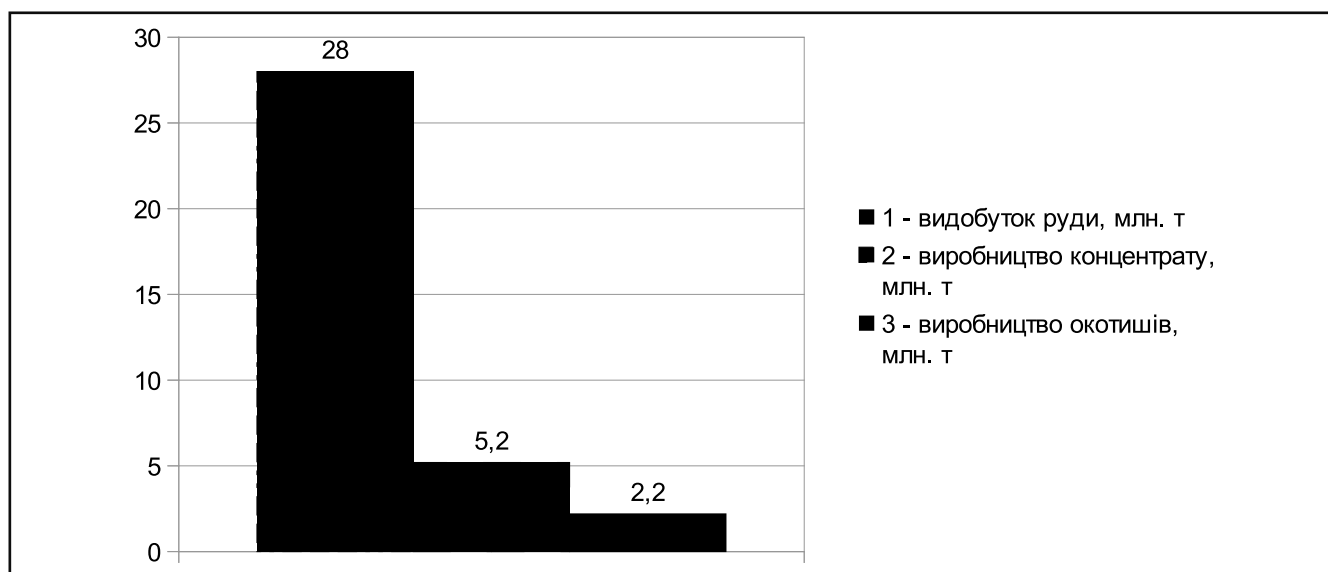
Оцінивши вартість ПРАТ ЦГЗК ліквідаційним методом, бачимо, що підприємство знаходиться на етапі життєвого циклу «розвиток». Про це свідчать показники фінансового стану (табл.1) та повна відповідність поточної виробничої потужності проектній (табл.2).

Отже, важливим елементом оцінки вартості підприємства є визначення цілі оцінювання, ме-

ти, переваги та недоліки, та можливість застосування методу для оцінки виробничої потужності підприємства.

#### Висновки

Оцінка виробничої потужності промислового підприємства розпочинається із вибору підходу та методу для оцінювання. Майновий підхід до оцінки підприємства заснований на аналізі його активів. Основна перевага майнового підходу полягає в тому, що він базується на реально існуючих активах і витратах. У той же час методи цього напрямку статичні, вони не враховують перспективи розвитку підприємства, його майбутню прибутковість. До майнового підходу входять: метод розрахунку чистих активів, метод відносної вартості та метод ліквідаційної вартості.

**Рисунок 2. Середня поточна виробнича потужність**

Метод ліквідаційної вартості заснований на ринкових цінах, але не з погляду покупки активів, а з погляду їх швидкої реалізації. Дозволяє оцінити нижній рівень вартості підприємства. Для розрахунків ліквідаційної вартості підприємства необхідно визначити й підсумувати ліквідаційну вартість його накопичених активів (терміновий продаж), віднімаючи з отриманої суми балансову вартість підлягаючих терміновому погашенню зобов'язань і витрати на його ліквідацію.

Метод розрахунків вартості підприємства з ліквідованими активами є модифікацією методу нагромадження активів. Установлюючи вартість підприємства з ліквідованими активами, потрібно оцінювати й підсумувати ринкову вартість накопичених активів (дебіторська заборгованість дисконтується в межах строку згорання бізнесу) за винятком дисконтированої у межах даного строку згорання бізнесу заборгованості.

Отже, важливим елементом оцінки вартості підприємства є цілі оцінювання, мета, переваги та недоліки та можливість застосування методу для оцінки підприємства.

#### Список використаних джерел

1. Красільнікова К.Є. Економічна сутність виробничих потужностей підприємств та фактори, що їх визначають / К.Є. Красільнікова // Науковий вісник Херсонського державного університету, серія «Економічні науки» – 2014 – вип. 6. С. 16–19.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / І.М. Бойчик. – К.: Атіка, 2012. – 543 с.
3. Мусієнко В.Д. Формування регіональних інноваційних стратегій / В. Д. Мусієнко, О.В. Тузніченко // Формування ринкових відносин в Україні: Зб. Наук. Праць. – Київ НДЕІ, 2015. – №3(166), – С. 74–77
4. Гаража О. П. Стандартизація оцінки майна у світі / О. П. Гаража // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, серія «Економіка і менеджмент» – 2016 – вип. 10. С. 36–37.
5. Державна служба статистики [Електронний ресурс] / Електронні дані. – Режим доступу: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
6. Річна звітність ПрАТ «ЦГЗК» [Електронний ресурс] / Електронні дані. – Режим доступу: [www.smida.gov.ua](http://www.smida.gov.ua)
7. Офіційний сайт «МЕТІНВЕСТ: Центральний гірничо–збагачувальний комбінат» [Електронний ресурс] / Електронні дані. – Режим доступу: <https://metinvestholding.com/ua>

#### References

1. Krasilnikov KE Economic essence of production capacities of enterprises and the factors that determine them / K.E. Krasilnikov // Scientific Bulletin of the Kherson State University, series «Economic Sciences» – 2014 – issue. 6. P. 16–19.
2. Boychik IM Enterprise Economics: Educ. tool. / I.M. Boychik. – K.: Attica, 2012. – 543 p.
3. Musienko VD Formation of regional innovation strategies / VD Musienko, OV Tuznichenko // Formation of market relations in Ukraine: Coll. Science. Wash. – Kiev NDEI, 2015. – №3 (166), – P. 74–77
4. Garage AP Standardization of property valuation in the world / AP Garage // Scientific Bulletin of the International Humanities University, series «Economics and Management» – 2016 – issue. 10. P. 36–37.
5. State Statistics Service [Electronic resource] / Electronic data. – Access mode: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
6. Annual Report of PJSC «CSGC» [Electronic resource] / Electronic data. – Access mode: [www.smida.gov.ua](http://www.smida.gov.ua)
7. METINVEST official site: Central Mining and Processing Plant [Electronic resource] / Electronic data. – Access mode: <https://metinvestholding.com/en>

#### Дані про авторів

**Мусієнко Володимир Дмитрович,**

к.т.н., доцент, Криворізький економічний інститут «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

**Жук Наталія Василівна,**

студентка Криворізький економічний інститут «КНЕУ ім.В. Гетьмана»

e-mail: [n.danilashchuk@gmail.com](mailto:n.danilashchuk@gmail.com)

#### Данные об авторах

**Мусиенко Владимир Дмитриевич,**

к.т.н., доцент, Криворожский экономический институт «КНЭУ им.В. Гетьмана»

**Жук Наталья Васильевна,**

студентка Криворожский экономический институт «КНЭУ им. В. Гетьмана»

e-mail: [n.danilashchuk@gmail.com](mailto:n.danilashchuk@gmail.com)

#### Data about the authors

**Volodymyr Musienko,**

Candidate of Science (Engineering), Associate Professor, Kryvyi Rih Economy Institute SIHE KNEU

**Natalia Zhuk,**

Student Kryvyi Rih Economy Institute SIHE KNEU

e-mail: [n.danilashchuk@gmail.com](mailto:n.danilashchuk@gmail.com)